

Finansutskottets yttrande

1993/94:FiU8y

En ombildning av arbetsgivarorganisationen för
det statliga området

1993/94
FiU8y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har berett finansutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1993/94:77 om en ombildning av arbetsgivarorganisationen för det statliga området jämte motioner.

Inledning

Riksdagen har godkänt att Statens arbetsgivarverk ombildas till en uppdragsmyndighet fr.o.m. den 1 juli 1994 (bet. 1992/93:AU10, rskr. 205).

I propositionen lägger regeringen fram fyra lagförslag som i huvudsak innebär att riksdagens beslut fullföljs, samtidigt som det läggs fast att arbetsgivarorganisationen för det statliga området skall bedriva sin verksamhet i form av en uppdragsmyndighet.

I en lag om ändring av regeringsformen föreslås sålunda att bestämmelserna om att finansutskottet skall godkänna avtal i frågor om anställningsvillkor för statens arbetstagare tas bort. Ändringen i regeringsformen föranleder konsekvensändringar i riksdagsordningen och i sekretesslagen (1980:100).

Med anledning av propositionen har två motioner väckts, nämligen 1993/94:K11 av Bengt Hurtig m.fl. (v) och 1993/94:K12 av Kurt Ove Johansson m.fl. (s).

Avgränsning av yttrandet

Finansutskottet behandlar i detta yttrande frågan om vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att riksdagen skall kunna upphäva bestämmelserna om att finansutskottet skall godkänna avtal i frågor om anställningsvillkor för statens arbetstagare (9 kap. 11 § regeringsformen). Vidare berörs frågan om behovet av att ha en särskild s.k. ställföreträdarlag. Slutligen behandlas formerna för arbetsgivarorganisationen.

Finansutskottet kommenterar men överlåter till konstitutionsutskottet att bedöma om den föreslagna formen för arbetsgivarorganisationen kan anses vara förenlig med föreskrifterna i 11 kap. 6 § första stycket regeringsformen, sett mot bakgrund av regeln angående regeringens

övergripande uppgift att styra riket (1 kap. 6 § regeringsformen). Finansutskottet anser emellertid att den föreslagna organisationen även måste bedömas utifrån det avsedda syftet att skapa en klarare avgränsning mellan regeringens och riksdagens ansvar för den totala utgiftsutvecklingen och parternas ansvar för en ändamålsenlig lönebildning inom den statliga sektorn.

Bakgrund

I förra årets budgetproposition (1992/93:100 bilaga 8 Finansdepartementet) föreslogs att Statens arbetsgivarverk (SAV) skulle ombildas till en uppdragsmyndighet med en från regeringen så fristående ställning som möjligt. Myndigheten skulle finansieras med obligatoriska avgifter från de myndigheter som skulle anslutas till den nya arbetsgivarorganisationen. I organisationen skulle ingå de myndigheter som tilldelats ett uttalat ansvar för kostnadsutvecklingen inom sin verksamhet, dvs. sådana myndigheter som finansieras över särskilt anslag eller särskild anslagspost på statsbudgeten eller genom avgifter.

Organisationens styrelse föreslogs bli tillsatt av ett årsmöte där myndigheterna var representerade. Styrelsen skulle i sin tur utse organisationens ledning.

En förutsättning för den föreslagna verksamhetsformen var införande av s.k. utgiftsramar, vilket innebär att myndigheterna tilldelas anslagsmedel i sin helhet inför varje budgetår med ett ansvar för kostnadsutvecklingen, bl.a. för löner. Någon kompensation för utfall av löneförhandlingar eller andra faktorer ges inte. Riksdagen och regeringen skall ange förutsättningarna och de ekonomiska ramarna. Statsmakterna skall utveckla en resultatorienterad styrning av myndigheternas verksamhet. Inom de angivna ramarna skall myndigheterna ges en stor frihet att bestämma hur tillgängliga medel skall användas för att uppnå de mål som statsmakterna bestämt. Myndigheterna ges därigenom ansvaret för lönebildningen och personalkostnaderna. För den skull bör myndigheterna ha tillgång till en stark och sammanhållen arbetsgivarorganisation, som kan företräda deras intressen i centrala arbetsgivarpolitiska frågor, framhölls det i budgetpropositionen förra året. Till detta kommer att förhandlings- och konflikträtten för det statliga området skall hållas ihop på central nivå.

Det är, enligt vad statsrådet anförde, viktigt att myndigheterna och arbetsgivarorganisationen tar på sig ett fullt ansvar för alla typer av kostnader som följer av ett kollektivavtal. Med en sådan ordning skulle de avtal som arbetsgivarorganisationen sluter inte längre behöva godkännas av regeringen och riksdagen, bortsett från att regeringen bör ta ställning till de s.k. huvudavtalen, vilka rör frågor av betydelse för skyddet mot samhällsfarliga konflikter och skyddet för den politiska demokratin.

Om systemet med tydliga ramar för myndigheternas förvaltningskostnader införs, anfördes det i budgetpropositionen förra året, behöver avtalen inte längre träffas med förbehåll om regeringens godkän-

nande. Detta borde enligt föredragande statsrådet gälla även i fråga om avtal av mer långsiktig karaktär, som t.ex. pensionsavtal och trygghetsavtal.

En slutsats av de förslag till förändringar som föreslogs i förra årets budgetproposition var enligt statsrådet att grundlagsbestämmelsen 9 kap. 11 § regeringsformen, som reglerar den särskilda aspekten av riksdagens finansmakt som avser förhandlingar av här avsett slag, borde kunna upphävas.

Föredragande statsrådet anförde att med den föreslagna ordningen kan finansmakten utövas på ett annat och bättre sätt än i dag, nämligen genom i förväg fastställda ramar för förvaltningskostnaderna och ett direkt ställningstagande till myndigheternas anslag i statsbudgeten, utan att dessa i efterhand räknas upp på grundval av träffade avtal.

Statsrådet anmälde att om riksdagen skulle godkänna förslaget var hennes avsikt att senast i december 1993 lägga fram förslag till lagändring så att den kan träda i kraft den 1 januari 1995.

Riksdagen godkände förslaget (1992/93:AU10, rskr. 205) och SAV gavs i regleringsbrevet för budgetåret 1993/94 i uppdrag att förbereda omläggningen.

Propositionen

I nu föreliggande proposition 1993/94:77 om en ombildning av arbetsgivarorganisationen för det statliga området tas följande frågor upp:

- Finansutskottet skall inte längre godkänna avtal i frågor om anställningsvillkor som gäller statens arbetstagare.
- Ställföreträdarlagen upphävs.
- Arbetsgivarorganisationen på det statliga området.
- Utseende av chef och vem som skall kunna skilja honom/henne från anställningen.
- Genomförandetidpunkt.

Utskottet

Finansutskottet behandlar de framlagda förslagen punkt för punkt.

Finansutskottet skall inte längre godkänna avtal i frågor om anställningsvillkor som gäller statens arbetstagare

I propositionen föreslås att finansutskottet inte längre skall godkänna avtal i frågor om anställningsvillkor som gäller statens arbetstagare. Förslaget innebär att 9 kap. 11 § regeringsformen skall upphävas samt att konsekvensändringar görs i riksdagsordningen och i sekretesslagen.

I *motion K12* av Kurt Ove Johansson m.fl. (s) ifrågasätts om statsmakterna kan överlåta åt en myndighet att för statens räkning träffa löneavtal med arbetstagarorganisationerna på det statliga området. Det finns enligt motionärerna en risk för att avtalen kan tvinga fram en uppräknings av vissa myndigheters anslag. Statsmakterna är på vissa områden enligt lag ålagda att utföra vissa uppgifter. Statsmakterna måste tillhandahålla medel för att lagens krav skall kunna tillgodoses.

Denna risk bör enligt motionärerna undanröjas. Motionärerna begär att riksdagen vid behandlingen av propositionens lagförslag skall uttala att riksdagens finansmakt inte får urholkas.

Som finansutskottet ser det är detta en fråga som sammanhänger med den fria förhandlingsrätten inom det statliga området. Denna förutsätter ett ansvarsfullt agerande av alla berörda parter. Utskottet anser att en förutsättning för att riksdagen skall kunna avstå från att utöva sitt inflytande i dessa frågor är att myndigheterna och arbetsgivarorganisationen tar på sig det fulla ansvaret för alla typer av kostnader som följer av ett kollektivavtal. Myndigheterna förutsätts erhålla sina anslag i sin helhet för budgetåret och några utfästelser får inte göras om ytterligare resurstillskott under det löpande budgetåret för tillkommande lönekostnadsökningar.

Det åligger således myndighetens chef att tillse att utfallet av löneförhandlingarna inte inkräktar på verksamhetens omfattning eller inriktning. Det är angeläget att slå fast att förändringar i verksamhetens inriktning eller omfattning på sedvanligt sätt måste underställas riksdagen. Statsmakterna har självfallet ett ansvar för att följa upp och utvärdera effekterna av de kollektivavtal som SAV och myndigheterna har slutit. SAV är enligt sin instruktion ålagt att ta fram sådant underlag.

Finansutskottet delar således inte de farhågor som i dessa avseenden framförs i motion K12 (s) yrkande 2.

Däremot anser utskottet att för att den i propositionen föreslagna modellen skall fungera krävs att kostnaden för varje anställningsförmån, omedelbar eller framtida, belastar myndigheternas förvaltningsanslag. Det kan ske genom att myndigheternas ramanslag reduceras med belopp som motsvarar kostnaderna för förmåner som finansieras på annat sätt än över ramanslagen eller i form av arbetsgivaravgifter. Regeringen har aviserat ett förslag om införande av arbetsgivaravgifter för myndigheterna. Riksdagen har efter förslag i 1993 års budgetproposition (s. 109) godtagit att en avräkning mot ramanslagen skall tillämpas i avvaktan på införande av arbetsgivaravgifter. Detta såg utskottet som en förutsättning för att bestämmelserna om att finansutskottet skall godkänna avtal i fråga om anställningsvillkor för statens arbetstare (9 kap. 11 § regeringsformen) skulle kunna upphävas (1992/93:FiU10 s. 74).

Finansutskottet vill fästa uppmärksamhet på att i de centrala avtalen behandlas förutom direkta lönefrågor även generella anställningsvillkor samt frågor av mer långsiktig karaktär som pensionsfrågor och trygghetsfrågor. Det framgår inte av propositionen om effekterna av dessa avtal direkt kommer att belasta myndigheternas anslag. Ofta uppkommer kostnader till följd av avtalen på andra anslag i statsbudgeten. I budgetförslaget har t.ex. hittills regelmässigt ett särskilt täckningsanslag för merkostnader för löner och pensioner tagits upp. Så görs även i budgetförslaget för budgetåret 1994/95. Under detta har medel avsatts för särskilda åtgärder inom kulturområdet. I RALS 1993—1995 har parterna enats om en avsättning till en särskild kultur-

pott om 10 miljoner kronor att fördelas till vissa i avtalet angivna myndigheter. Avsikten är att dessa medel skall tillföras de berörda myndigheterna.

En konsekvens härav borde enligt utskottets mening vara att dessa medel avräknas mot övriga myndigheters ramanslag. Riksdagens utövande av finansmakten kräver att riksdagen även tar ställning till avtalskostnader som belastar generella anslag. Detta kan ske antingen genom ett ställningstagande till ramanslagen under förutsättning att samtliga avtalskostnader avräknas mot myndigheternas ekonomiska utrymme eller som hittills genom att riksdagen godkänner avtalen och på grundval därav tar ställning till de generella anslagen.

Fr.o.m. budgetåret 1993/94 får de flesta myndigheterna sina medel för förvaltningsändamål i form av ramanslag. Enligt de bestämmelser som gäller för ramanslagen får dessa merbelastas, normalt genom utnyttjande av den anslagskredit som ges i regleringsbrevet eller, efter regeringens beslut i vissa fall, genom att *merutgift* redovisas under anslaget. En eventuellt utnyttjad anslagskredit dras från det belopp myndigheten får disponera efterföljande år. Eftersom den tidigare s.k. löneautomatiken på ramanslagen nu förutsätts ha upphört — liksom för kvarvarande förslagsvis anvisade myndighetsanslag — kommer det anvisade beloppet att utgöra det totala utgiftsutrymme som myndigheten får för att finansiera verksamheten under det aktuella budgetåret. Här i ingår numera också medel för betalning av räntor och amorteringar på lån i Riksgäldskontoret till investeringar. Enligt utskottets mening väcker detta frågan om under vilka förutsättningar som regeringen framöver får medge merutgifter under anslag. Denna fråga berörs inte i propositionen.

En annan företeelse som förefaller bli allt vanligare är att myndigheter, i sin strävan att minska kostnaderna för verksamheten, erbjuder anställda som uppnått en viss ålder förtidspension (pensionersättning). Kostnaderna härför belastar myndigheten endast under det första året men faller därefter på ett annat anslag på statsbudgeten. Enligt utskottets mening bör möjligheterna att teckna sådana avtal regleras på ett sådant sätt att kostnaderna inte kan övervältras på annan än myndigheten. Enligt vad utskottet erfarit pågår ett arbete inom regeringskansliet som syftar till att lösa dessa frågor. Utskottet förutsätter att denna fråga regleras skyndsamt. För den händelse regeringen avser att fatta sådana beslut i framtiden måste de underställas riksdagen för godkännande.

Enligt vad utskottet kunnat finna är inte de villkor till alla delar uppfyllda som utgjorde förutsättningen för utskottets och riksdagens ställningstagande förra våren. Förslaget i årets budgetproposition att anvisa ett anslag för täckning av merkostnader för löner och pensioner strider mot de angivna principerna. Med tanke på de särskilda regler som omgärdar bestämmelserna om förändringar i regeringsformen anser finansutskottet det angeläget att fullständig klarhet vinnas kring de av utskottet väckta frågorna, innan slutligt ställningstagande tas till förslaget i propositionen att upphäva bestämmelsen i regeringsformen att finansutskottet skall godkänna avtal i fråga om anställningsvillkor

för statens arbetstagare (9 kap. 11 § regeringsformen). Regeringen bör därför senast i kompletteringspropositionen återkomma till riksdagen med en sådan redovisning innan slutligt ställningstagande görs i frågan.

Utgångspunkten för finansutskottets ställningstagande är, i likhet med vad som anförs i motion K12 (s) yrkande 2, att riksdagens finansmakt inte får urholkas. Motionsyrkandet torde därmed vara tillgodosett med vad finansutskottet redovisat.

Ställföreträdarlagen

Med den s.k. ställföreträdarlagen avses 1965 års lag om ställföreträdare för kommuner vid vissa avtalsförhandlingar m.m. Enligt propositionen "anses" den innebära att staten i vissa fall förbehållit sig rätten att medverka vid fastställandet av anställnings- och arbetsvillkor för vissa arbetstagare hos kommuner och vissa andra icke-statliga arbetsgivare inom det statligt lönereglerade området. Motivet för denna ordning är att vissa icke-statliga arbetsgivares personalkostnader — helt eller delvis — har finansierats genom statsbidrag. Lagen har tidigare främst haft betydelse för löner inom det kommunala skolområdet. Så är inte längre fallet. Sedan år 1981 har ställföreträdarlagen tillämpats för de *anställda vid försäkringskassorna*. Statens arbetsgivarverk har samförhandlat med Försäkringskassoförbundet när det gäller de försäkringskassanställdas anställnings- och arbetsvillkor.

Ställföreträdarlagen är också tillämplig på *biskops- och prästtjänster i Svenska kyrkan* och på vissa anställda vid *Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)*. Vissa andra icke-statliga arbetsgivare, främst stiftelser, omfattas också av lagen som framgår av propositionen (s. 16 överst).

I propositionen föreslås att ställföreträdarlagen upphävs.

Arbetsgivarkommittén föreslog att lagen skulle ersättas med en ny ställföreträdarlag som skulle omfatta de allmänna försäkringskassorna och Svenska kyrkans församlingar avseende präster samt sådana universitet och högskolor som bedriver sin verksamhet som en från staten fristående stiftelse.

I motiven för sitt ställningstagande säger regeringen att man vill tillskapa en enda arbetsgivarorganisation för de statliga myndigheterna som ges en gentemot regeringen så fristående ställning som möjligt (proposition 1992/93:100 bilaga 8 s. 89 och proposition 1993/94:77 s. 15).

En central arbetsgivarorganisation för det statliga området underlättar en samordning av anställningsvillkoren på det statliga området. Det är angeläget, sägs det i propositionen, att upprätthålla enhetliga s.k. allmänna anställningsvillkor om bl.a. semestrar, trygghetssystem, pensioner samt sjuk- och arbetsskadefrågor. En central arbetsgivarorganisation medger också enligt propositionen effektivare regleringar av övergripande förhandlingsordningar, konflikträtt m.m. för att uppnå stabilitet på arbetsmarknaden och minska riskerna för arbetskonflikter.

I den nu aktuella propositionen sägs vidare (s. 15):

För att en central arbetsgivarorganisation för det statliga området skall ges tillräcklig styrka bör den förutom de statliga förvaltningsmyndigheterna och domstolarna också kunna på uppdrag företräda icke-statliga arbetsgivare verksamma företrädesvis inom det statliga området.

Av detta resonemang dras i propositionen följande slutsats:

Mot bakgrund av denna strävan att skapa en stark arbetsgivarorganisation för det statliga området saknas därför motiv för att behålla en reglering i form av en särskild ställföreträdarlag.

Finansutskottet anser snarare att detta är de skäl som kan anföras för varför en ställföreträdarlag behövs. Det finns enligt utskottets mening behov av en sådan samordning som ställföreträdarlagen innebär. Men eftersom lagen i sin nuvarande utformning anses oklar och förändringarna på det kommunala området gjort lagen obehövlig för samordning av lärarnas löner finns det som utskottet ser det skäl att upphäva lagen i sin nuvarande utformning.

Det finns dock anledning att ta upp frågan om en ställföreträdarlag när t.ex. vissa universitet och högskolor omvandlas till stiftelser. För de försäkringskasseanställda görs ställföreträdarlagen enligt det föreliggande förslaget tills vidare tillämplig genom en övergångsbestämmelse. Avsikten är att de föreskrifter i ställföreträdarlagen som i dag är tillämpliga på försäkringskasseanställda skall föras in i lagen om allmän försäkring.

Det framgår av propositionen att regeringen, med hänsyn till bl.a. betydelsen av att konflikträtten för det statliga området även framgent hålls samman på central nivå, avser att under våren 1994 återkomma till riksdagen med förslag till ändring i lagen om allmän försäkring beträffande föreskrifter om fastställande av anställnings- och arbetsvillkor för de försäkringskasseanställda. De ovan nämnda övergångsbestämmelserna kommer att upphävas när motsvarande ändringar i lagen om allmän försäkring träder i kraft.

Övriga icke-statliga arbetsgivare, som vid ställföreträdarlagens upphävande företräds av Statens arbetsgivarverk med stöd av denna lag, skall också i fortsättningen kunna företrädas av verket, om arbetsgivaren önskar det.

Av propositionen framgår att några icke-statliga arbetsgivare som i dag omfattas av ställföreträdarlagen har uttryckt viss oro för att deras anställda inte längre kommer att omfattas av bl.a. det statliga pensionsavtalet.

Enligt propositionen kan de anställdas pensioner ändå komma att betalas av staten. Det förutsätter i så fall att regeringen föreskriver att den icke-statliga arbetsgivaren skall omfattas av förordningen (1991:1427) om tjänstepension för vissa arbetstagare med icke-statlig anställning.

Finansutskottet har inget att erinra mot vad som anförs om övriga icke-statliga arbetsgivare men vill i sammanhanget fästa uppmärksamheten på att i den mån förslagen får statsfinansiella effekter måste de underställas riksdagen, dvs. det är inte endast en fråga för regeringen eller den berörda icke-statliga arbetsgivaren.

I propositionen föreslås att arbetsgivarorganisationen på det statliga området skall bedriva sin verksamhet i en modifierad form av uppdragsmyndighet. Lagrådet avvisade det ursprungliga förslaget om en fristående uppdragsmyndighet med motiveringen att det skulle strida mot föreskrifterna i 11 kap. 6 § första stycket regeringsformen, sett mot bakgrund av regeln angående regeringens övergripande uppgift att styra riket (1 kap. 6 § regeringsformen). Det nu framlagda förslaget till organisation innebär att uppdragsmyndighetens beslutande organ i stället för ett årsmöte skall utgöras av ett arbetsgivarkollegium. Kollegiets ledamöter skall utses av regeringen efter förslag av kollegiet. Kollegiet skall besluta om avgifter till uppdragsmyndigheten och utse styrelse för myndigheten. Styrelsen utser och avsätter myndighetens chef.

Regeringens bedömning är att genom den här angivna uppbyggnaden av uppdragsmyndighetens organisation, som närmare skall framgå av myndighetens instruktion, kommer regeringens styrande makt (jfr 1 kap. 6 § regeringsformen) i tillräcklig omfattning att kunna utövas beträffande myndigheten och att Lagrådets synpunkter därmed blivit tillgodosedda.

I *motion K11* av Bengt Hurtig m.fl. (v) anförts att staten bör vara en mönsterarbetsgivare. Detta kräver enligt motionärerna en statlig arbetsgivarorganisation som inte samordnar sig med Svenska arbetsgivareförbundet (SAF). Organisationen kan i och för sig ha karaktär av uppdragsmyndighet, men den bör inte ha en mer fristående ställning från regering och riksdag än som är fallet i dag. Propositionen bör därför enligt motionärerna avslås av riksdagen.

Den organisatoriska formen tas upp även i *motion K12* av Kurt Ove Johansson m.fl. (s) som anser att regeringens inflytande på den nya organisationen är alltför svagt för att uppfylla regeringsformens krav. Av konstitutionella skäl bör myndighetens styrelse utses av regeringen. Det är också angeläget, enligt motionärerna, att det av regeringens instruktion för myndigheten framgår att regeringen styr riket och att myndigheten lyder under regeringen.

Enligt finansutskottets mening bör arbetsgivarorganisationen för de statliga myndigheterna utöva sin verksamhet så självständigt som möjligt i förhållande till den politiska nivån. Den statliga arbetsgivarorganisationen måste vara väl förankrad i myndigheternas intressen som arbetsgivare. Utskottet ansåg vid behandlingen av föregående års finansplan att med hänsyn till riksdagens och regeringens övergripande ansvar för statsförvaltningen borde formen uppdragsmyndighet väljas. Enligt utskottets mening borde den föreslagna organisationen kunna bidra till att skapa en skarpare gräns mellan statsmakternas och myndigheternas ansvar för lönepolitiken.

Det framgår inte av propositionen på vilket sätt den nu föreslagna organisationsformen kommer att bidra till detta. Med tanke på de konstitutionella invändningar som rests mot det ursprungliga förslaget ser finansutskottet emellertid inte någon annan möjlighet än att den

föreslagna organisationsformen får prövas. Det får bedömas i efterhand i vilken utsträckning den kunnat bidra till att skapa den skarpa gräns mellan regeringens och riksdagens ansvar för den totala utgiftsutvecklingen och parternas ansvar för en ändamålsenlig lönebildning inom den statliga sektorn som utskottet anser bör eftersträvas.

Det är enligt utskottets mening naturligt att myndigheterna får ett direkt inflytande på tillsättning av den statliga arbetsgivarorganisationens styrelse, dess finansiering, m.m.

Finansutskottet delar således inte den uppfattning om statsmakternas roll i de statliga löneförhandlingarna som redovisas i motion K11 (v). Finansutskottet anser därför att konstitutionsutskottet bör avstyrka motion K11 (v).

I propositionen diskuteras om ledningsformen bör vara myndighet eller ideell förening.

Eftersom Lagrådet har avvisat formen med uppdragsmyndighet (s. 19) med motiveringen att det skulle strida mot föreskrifterna i 11 kap. 6 § första stycket regeringsformen, sett mot bakgrund av regeln angående regeringens övergripande uppgift att styra riket (1 kap. 6 § regeringsformen), finns det enligt finansutskottets mening inte anledning att i propositionen diskutera föreningsformen som i än högre grad skulle begränsa regeringens möjligheter att fullgöra sina grundläggande funktioner på ett tillfredsställande sätt. Detta konstateras också i propositionen (se t.ex. på s. 21):

Väljs därvid någon annan form än myndighetsformen finns en uppenbar risk att framför allt regeringens möjligheter att fullgöra nämnda grundläggande funktioner beskärs på ett inte tillfredsställande sätt. Detta gäller i särskilt hög grad om associationsformen förening väljs för att utöva arbetsgivarfunktionen.

Finansutskottet ställer sig mot bakgrund härav frågande till varför ledningsformen ideell förening över huvud taget diskuteras i propositionen.

Det får ankomma på konstitutionsutskottet att närmare pröva frågan om formen för arbetsgivarorganisationen med arbetsgivarcollegium kan anses överensstämma med stadgandena i regeringsformen. I denna prövning bör även ingå att ta ställning till yrkande 1 i motion K12 (s). Från de utgångspunkter finansutskottet har att bedöma är det emellertid viktigt att ta ställning till huruvida den föreslagna organisationsformen kan bidra till att skapa en tydlig gräns mellan å ena sidan regeringens och riksdagens ansvar för den totala utgiftsutvecklingen och å andra sidan parternas ansvar för en ändamålsenlig lönebildning inom den statliga sektorn. Detta bör enligt utskottets mening vara huvudsyftet med den föreslagna organisationen.

Det bör också ankomma på konstitutionsutskottet att bedöma om det, som Lagrådet anför, är en olämplig kronologi att den nya arbetsgivarorganisationen träder i kraft den 1 juli 1994 och att ändringen i regeringsformen träder i kraft först den 1 januari 1995. Som framgått av vad finansutskottet anført ovan torde den föreslagna ordningen

kräva att något anslag för täckande av merkostnader för löner och pensioner inte bör anvisas i framtiden. Ett förslag till sådant anslag för budgetåret 1994/95 har emellertid lagts fram även i årets budget.

Stockholm den 24 februari 1994

På finansutskottets vägnar

Per-Ola Eriksson

I beslutet har deltagit: Per-Ola Eriksson (c), Lars Tobisson (m), Bengt Wittbom (m), Roland Sundgren (s), Lars Leijonborg (fp), Per Olof Håkansson (s), Lisbet Calner (s), Tom Heyman (m), Yvonne Sandberg-Fries (s), Stefan Attefall (kds), Ian Wachtmeister (nyd), Sonia Karlsson (s), Alf Egnerfors (s), Karin Starrin (c) och Carin Lundberg (s).